

Go Ahead Eagles

Audit 1-meting juni 2013

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

Go Ahead Eagles

Gemeente Deventer

Openbaar Ministerie Parket Zwolle-Deventer

Politie Oost-Nederland

Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme

Opmaak

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Sebastiaan Barlagen

Daniëlle Ohler

© Den Haag, juni 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Over het Auditteam voetbal en veiligheid	3
1.2. De éénmeting	3
1.3. Visie op voetbalveiligheid	6
1.4. Leeswijzer	6
2. Aanbevelingen uit de nulmeting	7
2.1. Conclusies en aanbevelingen	7
2.2. Stappen van de vierhoek	8
3. Actuele situatie	10
3.1. Club en supporters	10
3.2. Infrastructuur	12
3.3. Organisatie en samenwerking	14
4. Conclusies en aanbevelingen	15
4.1. Ontwikkelingen: Verbetering of niet?	15
4.2. Aanbevelingen	16
4.3. Veelbelovende praktijken voor andere vierhoeken	16
Bijlage: verantwoording	17

1. Inleiding

1.1. Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in nulmetingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur rond het stadion zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke nulmeting mondde uit in een rapportage met conclusies over het huidige veiligheidsniveau en aandachtspunten of aanbevelingen ter verbetering hiervan.

Na, circa 3 jaar na de nulmeting, heeft het Auditteam een éénmeting uitgevoerd.

1.2. De éénmeting

De doelstellingen van de éénmetingen zijn:

- Bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de nulmetingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd en;
- Indien dit niet het geval is, in kaart brengen wat de reden hiervoor is;
- Bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- Bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden voor veiligheidsproblemen rondom het voetbal die voor andere BVO's interessant kunnen zijn (veelbelovende praktijken) en;
- Bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De éénmetingen verlopen in vier stappen:

- Stap 1: Een schriftelijke reflectie van de driehoek en Go Ahead Eagles op ontwikkelingen en acties sinds de nulmeting, op uitnodiging van het Auditteam.
- Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de vierhoek, aangevuld met een aantal interviews.
- Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de driehoek en Go Ahead Eagles.
- Stap 4: Opstellen van een eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3. Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorers (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters(verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de éénmetingen uit. In deze éénmetingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de nulmetingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren, te weten:

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur in en rondom het stadion (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van Go Ahead Eagles en de partners, het veiligheidsbeleid, de regierol en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de nulmeting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de nulmeting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de nulmeting. We doen dat aan de hand van de drie in de vorige paragraaf genoemde factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de éénmeting en formuleren we aanbevelingen voor een verdere versterking van de veiligheidsaanpak rondom het betaalde voetbal bij GO Ahead Eagles.

2. Aanbevelingen uit de nulmeting Go Ahead Eagles (februari 2010)

2.1. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

1. Er tekent zich op meerdere fronten een gunstige trend af bij Go Ahead Eagles. Een hoge klassering in de eerste divisie, een plaats in de halve finale van de KNVB-beker in het seizoen 2009-2010 en net geen promotie. Er zijn verbeteringen doorgevoerd in de fysieke infrastructuur en in de veiligheidsorganisatie. De sfeer is verbeterd bij thuiswedstrijden en de bezoekersaantallen zijn toegenomen.
2. Het profiel van de probleemsupporters stelt desalniettemin blijvend hoge eisen aan de infrastructuur en aan de veiligheidsorganisatie. De infrastructuur en de veiligheidsorganisatie zijn op onderdelen kwetsbaar, waardoor de kans op ongeregeligheden of incidenten – los van geboekte vooruitgang – aanwezig is. De infrastructuur is met name kwetsbaar vanwege de staat van het uitvak en de positionering daarvan, in de directe nabijheid van (een groot deel van) de harde kern van Go Ahead Eagles. De sfeer en faciliteiten van het uitvak schieten tekort. De stewardorganisatie is kwetsbaar.
3. Er is geen gerichte preparatie op de omslag van de reguliere wedstrijdsituatie naar een crisisorganisatie c.q. SGB0-structuur. Hetzelfde geldt voor de overdracht van de handhaving en toezicht in het stadion van (vaak afwachterende) stewards naar politie.

Aanbevelingen

1. De veiligheidsorganisatie van Go Ahead Eagles dient te worden afgestemd op het profiel van de supporters en dient berekend te zijn op eventuele promotie in de komende jaren. Omdat het supportersprofiel tamelijk stabiel is (en het risicoprofiel van de uitsupporters stijgt bij eventuele promotie), dient de prioriteit uit te gaan naar verdere verbetering van de fysieke infrastructuur, training van sleutelfunctionarissen en de kwaliteit van de ontvangst van de uitsupporters.
2. De fysieke infrastructuur van het uitvak dient te worden verbeterd. Dit vergt een andere visie en heel concrete maatregelen. De visie dient klantgerichter te worden tegenover uitsupporters, hetgeen onder meer tot uitdrukking moet komen in catering en sanitair. Uitsupporters dienen niet louter te worden gecontroleerd. Een goede ontvangst draagt bij aan de sfeer en aan de veiligheid. Op basis van een gedetailleerde schouw dienen concrete verbeteringen te worden doorgevoerd, onder meer het verwijderen van losliggende tegels. Er dient te worden bezien of het mogelijk is om de zichtlijnen vanuit delen van het uitvak te verbeteren. Voor (oudere) uitsupporters dienen er enkele rijen

met stoelen te worden geplaatst, zodat zij desgewenst zittend naar de wedstrijd kunnen kijken.

3. Er dient te worden geoefend op de zo nodig tijdige overdracht van handhaving en toezicht in het stadion van stewards naar politie.
4. Het is verstandig om de harde kern van Go Ahead Eagles (de B-side) en het uitvak op grotere afstand van elkaar te positioneren dan nu het geval is.
5. We raden sleutelfunctionarissen van bestuur, justitie, politie en club aan om zich door middel van zogenoemde (beslispunten)simulaties voor te bereiden op realistische kritieke momenten.

2.2. Stappen van de vierhoek

In deze paragraaf reflecteren de driehoek van Deventer en Go Ahead Eagles op de ontwikkelingen en acties sinds de nulmeting. Het betreft hier de visie en bewoording van de lokale veiligheidspartners.

1. Gezien de ligging van het stadion bestaat er al langere tijd behoefte bij zowel de gemeente Deventer als GAE om de bereikbaarheid van het stadion tijdens thuiswedstrijden te verbeteren en de overlast terug te dringen. In dit kader is onlangs een mobiliteitsplan opgesteld. Dit plan maakt onderdeel uit van een Masterplan waarin voorstellen zijn opgenomen met betrekking tot vernieuwing van het stadion, uitbreiding van de toeschouwerscapaciteit, het toevoegen van nieuwe functies en een structurele aanpak van de verkeers- en parkeersituatie. Het Masterplan ligt momenteel ter besluitvorming bij de gemeenteraad.
2. De afgelopen periode heeft GAE diverse extra opleidingen gegeven naast de standaard basiscursus Steward. Dit omdat GAE het belangrijk vindt dat de stewards op een goede, gastvrije en adequate wijze haar bezoekers verwelkomen. Teneinde de veiligheidsorganisatie (nog) beter toe te rusten op het profiel van de supporters en voor te bereiden op een eventuele promotie heeft GAE voor alle stewards - vijftig in totaal - een opleiding verzorgd conform de richtlijnen van de UEFA. De opleiding was erop gericht om de kwaliteit van de werkzaamheden van de stewards te optimaliseren en ging in op alle facetten van het werk.
3. Go Ahead Eagles streeft het principe na de klant - waarmee zowel de uit- als de thuis supporter wordt bedoeld - centraal te stellen bij al haar activiteiten. In dit kader is in de afgelopen periode veel aandacht besteed aan de verbetering van de catering/horeca in en om het stadion. Zo bestaat inmiddels de mogelijkheid alcohol te schenken aan de uitsupporter in de nabijheid van het uitvak. Dit gebeurt echter alleen na overleg met de leiding van de bezoekende club. Daarnaast worden stewards regulier geïnstrueerd alle supporters als gasten te verwelkomen en is in de omgeving van het uitvak een aparte (verwarmde) toiletunit geplaatst. In de speelvrije periode zullen stoelen in het uitvak worden geplaatst. In het kader van het Masterplan zal de club de ontvangst van haar gasten in het uitvak nog verder verbeteren.

4. Voorafgaand aan elke wedstrijd wordt een operationeel draaiboek opgesteld waarin rollen, taken en bevoegdheden van de diverse functionarissen en eenheden zijn beschreven. Dit draaiboek wordt voorafgaand aan elke wedstrijd besproken door de voetbalcoördinator politie en veiligheidsmanager GAE en vervolgens met stewards en politiefunctionarissen doorgenomen. Jaarlijks vindt een calamiteitenoefening plaats waaraan de operationele teams van zowel politie als club deelnemen. De laatste oefening heeft plaatsgevonden in december 2012. Na afloop van elke wedstrijd vindt een evaluatie plaats. De resultaten daarvan worden meegenomen in de voorbereiding op de daaropvolgende wedstrijd.
5. Naar aanleiding van de nulmeting werd geadviseerd het uitvak op grotere afstand van de harde kern GAE supporters te plaatsen dan nu het geval is. Deze optie is meerdere malen onderzocht waarbij is gebleken dat de infrastructuur buiten het stadion het nagenoeg onmogelijk maakt het uitvak te verplaatsen. Een dergelijke verplaatsing vraagt om zeer ingrijpende verkeersmaatregelen die niet in verhouding staan tot de effecten die ermee worden beoogd. Hierbij wordt opgemerkt dat het aantal incidenten tussen supporters minimaal is.
6. In de afgelopen periode is de samenwerking tussen de organisaties verder geoptimaliseerd wat ertoe heeft geleid dat het aantal incidenten nihil te noemen is en de politie inzet is teruggebracht tot 40% van de benodigde inzet in 2010. Als specifieke succesfactoren zijn te benoemen:
  - Een gestroomlijnde overlegstructuur op zowel strategisch als operationeel niveau waardoor problemen binnen en buiten het stadion kunnen worden voorkomen.
  - Een effectieve aanpak van hooligans die wekelijks worden gemonitord binnen het casuoverleg.

3. Actuele situatie

3.1. Club en supporters

1. Ten tijde van de nulmeting begin 2010 speelde Go Ahead Eagles voor het veertiende achtereenvolgende seizoen in de Jupiler League. De club bereikte in 2009-2010 de halve finale van het KNVB-beker toernooi en liep net promotie naar de Eredivisie mis. Drie seizoenen later keert een traditionele volksclub in Engelse stijl, na 17 jaar afwezigheid terug in de Eredivise.
2. De rivaliteit uit de nulmeting met onder meer aartsrivalen PEC Zwolle en Cambuur Leeuwarden zijn nog steeds actueel. De wedstrijden tussen beide clubs en GAE zijn de afgelopen periode goed verlopen. Mede dankzij verscherpte veiligheidsmaatregelen en adequaat optreden van zowel stewards als de politie. In het seizoen 2012-2013 is het aantal hoog risicowedstrijden afgenomen, mede hierdoor is het aantal wedstrijden met een verhoogd veiligheidsrisico (B-categorie) toegenomen.
3. Het aantal incidenten in de incidentenregistratie van het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) vertoont sinds de nulmeting een dalende lijn. Hiernaast is tevens een trend waarneembaar dat de incidenten die alsnog plaatsvinden minder ernstig van aard zijn. Tegen de achtergrond van de promotie naar de Eredivisie in 2013-2014 vallen vooral de meldingen op over spanningen tussen Go Ahead supporters en aanhangers van Ajax en PSV. GAE speelde tegen beide teams in het KNVB-beker toernooi in 2009-2010 en bereikte zelfs de halve finale waar het verloor van Ajax. Het CIV schrijft hierover onder meer het volgende:
  - Op 27 augustus 2010 speelt GAE tegen FC Almere. Op de wedstrijd komt ook een groepje Ajax supporters die 'zich hinderlijk gedragen' waardoor de bezoeken Go Ahead supporters kort moeten wachten voordat zij kunnen vertrekken.
  - Op 29 oktober 2010 vindt de wedstrijd FC Eindhoven - Go Ahead Eagles plaats. Buiten de wedstrijd om, is er een groep van ongeveer 25 GAE supporters naar Eindhoven afgereisd. Zij hadden een confrontatie gepland met supporters van PSV. Dit is een vervolg op een afgesproken gevecht vorig jaar tussen beide supportersgroepen. Door intensieve controles van personen in de omgeving van de afgesproken locatie is een confrontatie voorkomen.

In de periode hierna komen vervolgens op verschillende momenten signalen en concrete aanwijzingen binnen bij de politie Deventer over mogelijke confrontaties tussen GAE supporters en aanhangers van Ajax of PSV. De betrokken veiligheidspartners geven aan hier ook extra alert op te zijn.

4. Daarnaast lijkt de rivaliteit tussen de GAE aanhang en de FC Den Bosch zich te verharderen. Rond de wedstrijd Go Ahead Eagles – FC Den Bosch op 13 mei 2011 vonden meerdere incidenten plaats waaronder de bestorming van de busluis door GAE supporters en zijn er op twee momenten stenen gegooid naar de vertrekkende supportersbus van FC Den Bosch. Er is één verdachte aangehouden. Op 30 maart 2012 ontstond een vergelijkbare situatie toen FC Den Bosch de 1-1 scoorde. De harde kern van Go Ahead Eagles richtte zich op de Bossche aanhang in het uitvak. De stewards van GAE werden bedreigd en overlopen waarop de ME een linie vormde op de B-side van de 'Adelaarshorst'. Er was vervolgens geen sprake van agressie richting de politie. Na afloop van de wedstrijd werden er hekken opengebroken door Go Ahead Eagles aanhangers in een poging om het uitvak bereiken en een confrontatie aan te gaan. Dit is voorkomen door daadkrachtig optreden van hondengeleiders en ME. Tevens stonden er veel GAE supporters op de kruising van de Brinkgreverweg en de Henri Dunantlaan. Hier gooiden diverse supporters stenen kapot om vervolgens de brokstukken in hun jaszak te stoppen. Tijdens het wegrijden van de bussen met FC Den Bosch aanhang is de groep reischoppers op de kruising door de ME in beweging gehouden waardoor zij geen stenen konden gooien. Eén persoon die wel kans zag een steen tegen een bus te gooien is aangehouden.
5. GAE beschikt al geruime tijd over een goed functionerende stadionverbodencommissie. Deze krijgt haar zaken voorgedragen door het Veiligheidsoverleg Go Ahead Eagles (VOGA). Het VOGA wordt in paragraaf 3.3 nader toegelicht. Het aantal lopende stadionverboden bij GAE is de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven en is met circa 55 lopende lokale en landelijke stadionverboden gemiddeld.
6. Ongeveer 2 jaar geleden heeft Go Ahead Eagles alle supporters geïnventariseerd die voldeden aan de volgende drie criteria:
  1. Een leeftijd tot 27 jaar (vanwege de subsidiemogelijkheden vanuit de WA-Jong om deze personen intensief te begeleiden);
  2. In de afgelopen vijf jaar een stadionverbod en/of;
  3. In aanraking geweest met justitie.

Dit resulteerde - 2 jaar geleden – in een groep van ruim 80 risicosupporters. Deze personen zijn vervolgens opgenomen in 'hooligans in beeld' en het casusoverleg. Vanaf dit moment zijn ook alle nieuwe supporters die aan deze criteria voldeden opgenomen in deze groep. Vervolgens is er een systematiek ontwikkeld waarmee de betreffende supporters worden beoordeeld in termen van hulpbehoefte en risico's. Op basis van een lijst met kenmerken worden supporters vervolgens ingedeeld in drie subcategorieën namelijk:

- een rode groep voor supporters met de meest complexe problematiek en hoogste veiligheidsrisico;
  - een oranje groep voor supporters met een meer overzichtelijke problematiek en/of veiligheidsrisico's en tot slot;
  - een groene groep voor reguliere supporters waarbij mogelijke problemen onder controle zijn en er geen verhoogd veiligheidsrisico meer aanwezig is. Echter, vanuit het risico op terugval worden supporters in deze categorie wel nog enige tijd gevolgd. Indien er circa zes maanden geen incidenten of terugval is geweest qua problematiek of gedrag dan verdwijnt de supporter ook uit deze categorie. In juni 2013 bestond de rode groep nog uit circa 40 personen.
7. Ten aanzien van deze verschillende doelgroepen voert GAE een actief en systematisch preventief sociaal beleid. Hiertoe werkt GAE samen met een fancoach vanuit Cambio Buurtbeheer, een lokale welzijnsorganisatie. Deze fancoach is een persoonlijke begeleider die door het casusoverleg aan probleemsupporters wordt toegewezen. De fancoach gaat met de betreffende persoon in gesprek en helpt deze bij uiteenlopende vraagstukken. Bijvoorbeeld rond: werk, schulden, moeilijke thuissituaties, verslavingen en probleemgedrag. Hierbij is de fancoach een soort 'buddy' voor de betreffende persoon die hem of haar in contact brengt met verschillende organisaties en instanties. In het casusoverleg wordt ernaar gestreefd om elke week vijf subjecten uit de rode groep te bespreken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde beoordelingsmethode om in te schatten welke ontwikkeling de betreffende persoon heeft gemaakt.

3.2. Infrastructuur

1. In mei 2012 werd bekend dat Go Ahead Eagles en de gemeente Deventer een intentieakkoord bereikt hebben over uitbreiding van het stadion. In november 2012 presenteerde GAE het Masterplan Go Ahead Eagles waarin zij haar voornemen beschrijft om het stadion stapsgewijs uit te breiden van 6.500 toeschouwer naar een capaciteit van 11.000 toeschouwers. Hierbij was de wens van Go Ahead Eagles om in 2013 te kunnen beginnen met fase 1 van deze uitbreiding. Dit betreft de vernieuwing van de Leo Halle tribune en het plaatsen van gebouwen in de hoeken van de hoofdtribune. Tevens worden er extra skyboxen geplaatst en komt er een nieuw restaurant in het hoofdgebouw. In juni 2013 is het bijbehorende mobiliteitsplan goedgekeurd door de gemeenteraad. Hier is onder andere in opgenomen dat de bewegwijzering van en naar het stadion wordt verbeterd. Deze verbouwing(en) worden echter gefinancierd door de bouw van een appartementencomplex tegen de achterzijde van de Leo Halle tribune aan de Vetkampstraat. Vanwege de economische situatie in bouwsector en op de huizenmarkt is er besloten om een deel van de verbouwingen uit fase 1 'on hold' te zetten.

2. Vanwege de promotie naar de Eredivisie is Go Ahead nu bezig met alternatieve plannen om de stadioncapaciteit te verhogen naar circa 8.000 toeschouwers. Hiertoe wil Go Ahead drie extra rijen creëren op de hoofdtribune en de stoelen op de B-side verwijderen zodat dit uitsluitend een stavak wordt. Hiernaast zijn er plannen om het uitvak te verplaatsen naar de hoek tussen de IJsseltribune en de Leo Halle tribune. De bezoekende supporters zouden dan middels een loopbrug van de bezoekersparkeerplaats achter de IJsseltribune langs naar het uitvak lopen.
3. Ten aanzien van de supporters van de bezoekende clubs worden er geen aanvullende parkeervoorzieningen getroffen. De bestaande parkeerruimte voor circa 12 touringcars en 80 auto's is voldoende voor de maximaal 400 bezoekers. De ligging van het stadion midden in de wijk maakt dat er eenvoudig contact tussen is supportersgroepen. Om dit te voorkomen wordt er in Deventer voor het vervoer van de bezoekende supporters bijna altijd gekozen voor een combiregeling, veelal de buscombi (die is vanuit beheersbaarheid en logistiek oogpunt veruit het gemakkelijkst)
4. Tijdens het werkbezoek valt de - sinds de nulmeting in 2010 - nieuwe parkeerplaats op het stadionterrein meteen op. Het is ruim en overzichtelijk aangelegd en maakt een goede indruk. Ook ziet het stadionterrein - hoewel kleinschalig en verouderd - er opgeruimd en goed onderhouden uit.
5. Ook de nieuwe ingangen zien er goed uit en worden door de stewards zorgvuldig en gedisciplineerd bediend. Dit geeft vertrouwen dat er tijdens wedstrijden geen ongecontroleerde toegang is tot de tribunes van de 'Adelaarshorst'.

Het uitvak verkeert grotendeels in dezelfde staat als drie jaar geleden. De locatie is hetzelfde, de stalen trap is ongewijzigd en er is geen permanente zitgelegenheid voor de toeschouwers. De loszittende stenen tijdens de nulmeting zijn intussen vastgemetseld en is er een mobiele toiletunit geplaatst. Tevens is de mogelijkheid gecreëerd om - in overleg met de veiligheidspartners - alcohol te schenken. In termen van gastvrijheid en uitstraling steekt het uitvak nog schril af tegen de rest van het stadion en de ontvangst via de nieuwe parkeerplaats. Met de promotie naar de Eredivisie neemt echter ook het risicoprofiel van de bezoekende supporters toe. Het is mogelijk dat bezoekende supporters alsnog de vastgemetselde tegels loswrikken om richting de harde kern van GAE te gooien. Deze zitten immers dichtbij het uitvak op de Brinkgeverwegtribune.

6. De bewegwijzering naar het stadion is nog steeds onduidelijk. Dit heeft vooral te maken met de route naar de verschillende parkeerplaatsen. Hierbij is het voor bezoekende supporters niet meteen duidelijk welke parkeerplaats zij dienen te gebruiken.

3.3. Organisatie en samenwerking

1. Op basis van de cijfers van het CIV is de politie-inzet sinds de nulmeting met circa 40% afgenomen terwijl het aantal incidenten lijkt te zijn afgenomen maar ook de aard en ernst van de incidenten die wel plaatsvinden. Hiernaast is het algehele veiligheidsniveau rond de club verbeterd. Ook het aantal hoog risicowedstrijden is in het seizoen 2012-2013 afgenomen van drie naar nul. Wat in de incidentregistratie van het CIV vooral opvalt zijn de succesvolle interventies door zowel politie als stewards. Er is hierbij zichtbaar sprake van een goede informatiepositie en een adequate reactie op risicosignalen. Er zijn diverse confrontaties voorkomen of 'stuk gemaakt' en is er op verschillende momenten samengewerkt met andere politiekorpsen om supportersgroepen te volgen, weg te sturen en begeleiden die uit waren op een confrontatie.
2. Tijdens het wedstrijdbezoek maken de stewards een goede indruk. Supporters worden actief gecorrigeerd en er wordt gedisciplineerd samengewerkt. In vergelijking met andere clubs zijn er opvallend veel vrouwelijke stewards. De leeftijd van de stewards ligt naar schatting tussen de 25 en 45 jaar. Van de 60 steward van GAE hebben er inmiddels 50 in de afgelopen periode - naast de standaard KNVB opleiding - de training van de UEFA gevolgd. Verschillende stewards geven aan dit zeer leerzaam te hebben gevonden.
3. Op 13 december 2012 heeft Go Ahead Eagles samen met 8 agenten van de politie Deventer en circa 100 studenten van verschillende onderwijsinstellingen een oefening gehouden. Deze oefening bestond uit het naspelen van een aantal scenario's waarbij studenten de rol van supporters naspeelden. Het eerste scenario betrof het aanspreken van een supporter die dartpijljes mee het stadion in wil nemen. Het tweede scenario betrof het fouilleren van supporters waarbij de studenten ook daadwerkelijk contrabande het stadion in moesten proberen te smokkelen. Scenario drie betrof druk van supporters richting het uitvak waarbij de stewards de supporters tegen moesten houden. En tot slot scenario vier betrof een bommelding en ontruiming van het stadion. Op basis van de (bescheiden) evaluatie kan worden opgemaakt dat het een waardevolle oefening is geweest. Uit de oefening blijkt het aanspreken van lastige supporters redelijk goed gaat. Tevens komt naar voren dat het moeilijk blijft - zoniet onmogelijk is - om contrabande uit het/een stadion te weren met behulp van foullering.
4. Het VOGA is het zeswekelijkse overleg tussen de veiligheidspartners onder voorzitterschap van GAE. In het VOGA zijn alle convenantpartners vertegenwoordigd waaronder:
  - de directeur van GAE en de manager Algemene Zaken;
  - de teamchef politie Deventer en de voetbalcoördinator;
  - de adjunct directeur van de gemeente Deventer en de gemeentelijk dossierhouder voetbal en;
  - de voetbalofficier Oost-Nederland

Het VOGA heeft onder meer de volgende taken:

- het uitwerken en monitoren van de afspraken in het voetbalconvenant;
- het voorbereiden en evalueren van (risico) wedstrijden;
- afstemmen van het beleid en de communicatie hierover;
- het verzamelen van informatie;
- het monitoren van het social preventief beleid;
- het informeren van de lokale driehoek over specifieke zaken.

Hierbij is vooral het niveau van de betrokken functionarissen opvallend. Zo laat de aanwezigheid van de directeur van GAE duidelijk zien dat veiligheid op directieniveau is belegd. Hiernaast is de teamchef politie Deventer lid van de lokale driehoek en de adjunct directeur van de gemeente Deventer, secretaris van de lokale driehoek. Hiermee is de lokale driehoek structureel betrokken en goed geïnformeerd over de veiligheidssituatie rond wedstrijden van Go Ahead Eagles.

5. Ondanks het dalende aantal subjecten in het casusoverleg houdt men in Deventer vast aan het wekelijkse casusoverleg. De ervaring is dat deze frequentie nodig is om een actueel inzicht te hebben in de situatie van de betreffende personen en om tijdig te reageren indien deze situatie veranderd. Vanuit het casusoverleg worden deze veelal jonge probleemsupporters geholpen om hun leven weer op de rails te krijgen. De aanpak is succesvol wat blijkt uit het feit dat tientallen leden van de rode groep zich langere tijd – minimaal zes maanden – goed hebben gedragen en hierdoor zijn doorgeschoven naar de oranje of groene groep. Hierbij is nadrukkelijk sprake van een integrale aanpak van gemeente, club, politie, welzijn/jongerenwerk en zelfs medische zorg indien nodig.
6. Sinds de nulmeting in 2010 hebben er diverse personeelswijzigingen plaatsgevonden. Zo beschikt GAE over een nieuwe Veiligheidscoördinator (VC), is de gemeentelijk dossierhouder gewisseld en is er een nieuwe voetbalofficier. In de meeste gevallen zou dit een reden tot zorg zijn, omdat de kwaliteit van de veiligheidsaanpak vaak van een aantal sleutelpersonen afhangt. In Deventer lijkt dit niet het geval. De organisatiestructuur die tijdens de nulmeting reeds bestond in de vorm van het wekelijkse casusoverleg, het zeswekelijkse VOGA en het operationele vooroverleg in voorbereiding op wedstrijden bestaat nog steeds. De betrokken veiligheidspartners wijzen ook unaniem deze overlegstructuur en de kwaliteit van de samenwerking aan als belangrijkste factor voor de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van veiligheid. Met behulp van het casusoverleg en het VOGA is men er in geslaagd om de collectieve kennis en ervaring te borgen, nieuwe functionarissen goed in te werken en de kwaliteit van de samenwerking en de gezamenlijke veiligheidsaanpak te behouden.

7. Een belangrijk aspect van het succes van het VOGA ligt mogelijk niet in het overleg zelf alswel in de functionarissen die aan dit overleg deelnemen. Zo zijn namens de gemeente het hoofd Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en de dossierhouder voetbal aanwezig, van de club de directeur en de VC, van de politie de voetbalcoördinator en de teamchef politie Deventer en namens het OM de voetbalofficier. Wat hier bijzonder aan is, is het feit dat de Teamchef Politie Deventer tevens lid is van de lokale driehoek en dat het Hoofd OOV secretaris is van de lokale driehoek. Hiernaast treedt de Teamchef Politie Deventer bij veel wedstrijden - en zeker alle risicowedstrijden - op als algemeen commandant. Met een overlegfrequentie van eens in de 6 weken is de lokale driehoek door deze opzet regelmatig direct betrokken bij alle voorbereidingen, incidenten en risicosituaties rond wedstrijden van Go Ahead Eagles. Hiermee is er sprake van een sterke koppeling tussen de operationele veiligheids situatie en -aanpak en de strategische en politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheden.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1. Ontwikkelingen: Verbetering of niet?

De onderstaande conclusies zijn getrokken op basis van de observaties en situatie gedurende het veldwerk in de periode april tot en met juni 2013. In de periode tussen het veldwerk en publicatie van deze 1-meting zijn er enkele grote infrastructurele veranderingen doorgevoerd waaronder verplaatsing van het uitvak. Ook heeft er een aantal incidenten met uitsupporters plaatsgevonden. Deze veranderingen en incidenten zijn geen onderdeel van deze 1-meting bij Go Ahead Eagles. Het Auditteam zal de ontwikkelingen bij GAE met interesse blijven volgen.

1. In de éénmeting komt duidelijk naar voren dat de in de nulmeting geconstateerde positieve trend zich de afgelopen periode heeft doorgezet. Zowel sportief gezien, met als resultaat dat Go Ahead Eagles sinds 17 jaar weer terugkeert naar de Eredivisie, maar ook op het gebied van de veiligheidssituatie. Er is een dalende trend zichtbaar in het aantal incidenten als ook de ernst en omvang van de incidenten. Hiernaast is de politie-inzet sinds seizoen 2009-2010 met circa 40% afgenomen. Hiernaast is in het seizoen 2012-2013 ook het aantal hoog risicowedstrijden (risicocategorie C) afgenomen. De belangrijkste ontwikkeling hierbij is echter het daadkrachtige optreden van de politie en stewards waarmee escalatie van verschillende incidenten succesvol is voorkomen. Ook de samenwerking tussen de betrokken veiligheidspartners en de bestuurlijke betrokkenheid maken een robuuste indruk (zie conclusie 3).
2. Het profiel van de probleemsupporters en de ligging van het stadion in een woonwijk zal blijvend hoge eisen stellen aan de veiligheidsorganisatie. Hiernaast vormt de staat van het uitvak en de positionering daarvan, in de directe nabijheid van (een groot deel van) de harde kern van Go Ahead Eagles, een verhoogd veiligheidsrisico. Hiernaast zijn de sfeer en faciliteiten van het uitvak (nog) onvoldoende in verhouding tot de rest van het stadion. De vastgemetselde stoeptegels in het uitvak vormen een punt van zorg. Zij kunnen mogelijk worden losgewrikt door supporters in het uitvak en gebruikt worden als projectielen. Zeker nu GAE is gepromoveerd naar de Eredivisie vergt dit extra aandacht en scherppte. Het Auditteam is dan ook positief over de voorgenomen verplaatsing van het uitvak.
3. Er is grote consensus onder de betrokken veiligheidspartners dat de samenwerking in het VOGA essentieel is voor de bereikte resultaten op het gebied van veiligheid. Bestuurlijke betrokkenheid van de lokale driehoek speelt hier naar ons oordeel een belangrijke rol in. Het feit dat zowel een van de leden en de secretaris van de lokale driehoek deelnemen aan het zeswekelijkse VOGA garandeert een consistente aanpak van veiligheidsvraagstukken op operationeel en politiek-bestuurlijk niveau. Hiermee is een tijdige overdracht van toezicht naar handhaving en van reguliere organisatie naar crisisorganisatie gegarandeerd.

4.2. Aanbevelingen

1. Verbeter de sfeer en faciliteiten van het uitvak en zorg dat het aansluit bij het risicoprofiel van supporters van Eredivisie clubs. Zorg er hierbij voor dat er in het uitvak geen mogelijkheid is tot het loswrikken van tegels die als projectiel kunnen worden gebruikt. Hanteer bij de aanstaande verbouwing van het stadion dezelfde maatstaven op het gebied van uitstraling en gastvrijheid voor het uitvak als voor de rest van het stadion. Creëer meer afstand tussen de harde kern van Go Ahead Eagles en de supporters van de bezoekende club. De voorgenomen verplaatsing van het uitvak sluit hier goed bij aan.
2. Houdt vast aan het wekelijkse casusoverleg met alle betrokken partijen ook al neemt het aantal casussen af. Juist de systematische en integrale aanpak van welzijn, justitie, zorg en voetbalclub is erg waardevol. Het casusoverleg overstijgt hiermee het beperkte perspectief van de aanpak van probleemsupporter of hooligans. In plaats daarvan richt het casusoverleg van Go Ahead Eagles zich op de hulp aan een groep jongeren met soms complexe en meervoudige problemen. Incidenten en ongeregeldheden rond het voetbal zijn onderdeel van deze integrale aanpak.
3. Blijf investeren in de kwaliteit en professionaliteit van de stewardorganisatie. Dit wordt gewaardeerd door de stewards en draagt bij aan de veiligheidssituatie in en rond het stadion. Houdt hierbij vast aan de realistische vorm van oefenen en trainen waarbij realistische scenario's waaronder ongeregeldheden in en rond het stadion worden geoefend.

4.3. Veelbelovende praktijken voor andere vierhoeken

1. De systematische en integrale aanpak van probleemsupporters in het casusoverleg is een voorbeeld voor vele andere casusoverleggen. Vooral de methodiek die gehanteerd wordt om supporters in te delen in verschillende categorieën en de hierop volgende persoonsgerichte aanpak verdient navolging.
2. De bestuurlijke betrokkenheid bij het voetbaldossier in Deventer is bijzonder groot. Het feit dat zowel een lid als de secretaris van de lokale driehoek deelnemen aan het zeswekelijkse VOGA garandeert een consistente aanpak van veiligheidsvraagstukken op operationeel en politiek-bestuurlijk niveau. Hiermee is een tijdige overdracht van toezicht naar handhaving en van reguliere organisatie naar crisisorganisatie gegarandeerd. Hierbij is het evident dat de structuur in Deventer slechts voor enkele gemeenten en lokale driehoeken is weggelegd.

Bijlage: verantwoording

Gesprekken

- Dhr. M. (Martijn) Hegeman   Manager Algemene Zaken Go Ahead Eagles
- Mevr. S. (Sybil) van Oijen   Programmaonderdeelmanager Veiligheid Gemeente Deventer
- Dhr. H (Harry) van Werven   Teamchef Politie Deventer / Portefeuillehouder voetbal
- Dhr. G. (Gerben) Pol   Voetbalofficier Oost-Nederland (OM)

Wedstrijdbezoek

- Go Ahead Eagles – FC Eindhoven op 19 april 2013

Geraadpleegde documenten

- O-meting, Audit Go Ahead Eagles, februari 2010, Auditteam Voetbal en Veiligheid
- Verslagen van het VOGA overleg (VeiligheidsOverleg Go Ahead Eagles) van 2012.
- Evaluatie 'Hooligans buitenspel' (aanpak voetbaloverlast en voetbalgeweld)
- Convenant 'Betaald Voetbal' in de gemeente Deventer seizoen 2012-2013
- Uit- en thuisgedrag supporters sinds februari 2010, CIV
- Brief namens de voetbalvierhoek in Deventer in antwoord op een brief van mw. Jorritsma, voorzitter van het Auditteam Voetbal en Veiligheid

